

אלימות במערכת החינוך – תשס"ה

תמצית מנהלים

מטרת המחקר היא לספק משוב על היקף התופעה של אלימות במערכת החינוך בישראל ועל מאפייניה מזווית הראייה של התלמידים, המנהלים והמחנכים. כמו כן, המחקר משווה את התמונה העולה מממצאי המחקר הנוכחי שנערך בשנת תשס"ה לזו שהתקבלה ממחקרים דומים שערכנו בשנים תשס"ב ותשנ"ט. המחקר הוזמן ומומן על ידי משרד החינוך.

התמונה המתקבלת מהמחקר היא קשה. כמעט כל התלמידים נחשפו לאלימות מילולית בחודש

האחרון, כמחצית היו קורבנות לאלימות פיזית מתונה (כגון איומים, דחיפות ואגרופים), ואחד מכל חמישה מדווח שהיה קורבן לאירוע אלימות קשה (כגון, סחיטה באיומים ופגיעת תלמיד). גם תלמידים שלא היו קורבנות ישירים לאלימות נפגעים ממה שמתרחש בבית הספר. קרוב למחצית מהתלמידים חושבים שיש אווירה אלימה בבית הספר ויותר מרבע חשים חוסר ביטחון בבית הספר, ושיעור דומה חשים חוסר שייכות לבית הספר. במקביל, מעל ל-15% מהמחנכים דיווחו שבחודש האחרון תלמיד קלל, לעג, או ניסה להשפיל ולהעליב אותם, ואחד מכל חמישה מחנכים חש לפחות מידה מועטה של דאגה לביטחונו האישי בבית הספר. המנהלים מדווחים, כמו בעבר, על חוסר תמיכה מצד המערכות החברתיות העוטפות את בית הספר כמו משרד החינוך והרשות המקומית.

בהשוואה בין תשנ"ט לתשס"ה יש ירידה מובהקת באלימות המילולית והפיזית המתונה ובדיווח על

הבאת נשק לבית הספר. בשאר התמונה יש מידה רבה של יציבות - אין ירידה באלימות הפיזית הקשה

(כגון, סחיטה באיומים ופגיעת תלמיד) ובהטרדה מינית (כגון, ניסיון לנשק ללא הסכמה). מאז הסקר האחרון יש ירידה בחשיפה של תלמידים לסכינים בבית הספר ועלייה בחוסר הביטחון של התלמידים בבית הספר ותחושתם שביית הספר הוא מקום מסוכן, ובתחושות חוסר הביטחון של מחנכים בבית הספר. המצב במגזר הלא יהודי, ובעיקר במגזר הבדואי, לא השתפר עם השנים, והאלימות הקשה והחשיפה של התלמידים לנשק במגזר זה עדיין בולטים ומדאיגים. להערכתנו, אלו ממצאים המצביעים על בעיות בולטות בכל האמור באקלים של בתי הספר במערכת החינוך בישראל ומחייבים התייחסות מיידית.

זווית הראייה של תלמידים

המחקר מבוסס על מדגם מייצג הגדול מסוגו, ובו נכללו 526 בתי ספר, 1,042 כיתות ו-27,316 תלמידים בכיתות ד' – יא' במגזר היהודי והלא יהודי, בפיקוח הממלכתי והממלכתי דתי בכל רחבי הארץ. הליכי הדגימה היו קפדניים ביותר וזכינו לשיתוף פעולה מלא ולשיעורי הענות גבוהים ביותר.

א. מאפיינים של אלימות בין תלמידים והשלכותיה

- כמעט כל התלמידים נחשפו בחודש האחרון לאלימות מילולית, וחברתית-עקיפה (כגון הפצת שמועות שליליות על תלמיד).
- יותר ממחצית מהתלמידים מדווחים שנחשפו לאלימות פיזית מתונה.
- לפחות אחד מחמישה תלמידים מדווח שהיה קורבן לאלימות פיזית קשה או להטרדה מינית בחודש האחרון.
- יותר ממחצית מהתלמידים (54.3%) דיווחו שהפעילו אלימות כלפי תלמיד אחר במהלך החודש האחרון.

- כ-15% מהתלמידים אמרו שהיו קורבנות לבריונות וכ-10% אמרו שהם עצמם התנהגו בבריונות לאחרים יותר מפעם-פעמיים במהלך שנת הלימודים.
- כ – 1.5% דיווחו על הבאת נשק חס לבית הספר ו-3.7% על הבאת נשק קר.
- בקבוצה קטנה של בתי ספר, רובה במגזר הבדואי, יש רמות גבוהות מאוד של אלימות קשה ושל הבאת נשק לבית הספר.
- קרוב למחצית מהתלמידים (47.6%) מדווחים שבבית ספרם ישנה אווירה אלימה.
- כ-30% חושבים שבעיית האלימות בבית ספרם היא בעיה גדולה או גדולה מאוד.
- יותר מרבע מהתלמידים (27.2%) חשים חוסר בטחון בבית הספר.

קבוצות סיכון :

- תלמידים בבתי הספר היסודיים מדווחים יותר מהאחרים על מרבית צורות הקורבנות. תלמידי חטיבות הביניים מדווחים יותר על חשיפה לאיומים בנשק. יחסית מעט תלמידים מהחטיבות העליונות מדווחים על קורבנות לאלימות. במגזר הבדואי יש יחסית יותר דיווחים על בעיית אלימות בחטיבה העליונה.
- הבנים הם הקורבנות היותר שכיחים לאלימות פיזית ופחות לאלימות החברתית העקיפה.
- תלמידים בבתי ספר יסודיים בפיקוח הממלכתי דתי הם קורבנות שכיחים יותר מאשר עמיתיהם בפיקוח הממלכתי. המגמה מתהפכת בחטיבות.
- תלמידים במגזר הלא יהודי מדווחים על יותר קורבנות לאלימות פיזית, ובעיקר לאלימות קשה, יותר מאשר תלמידים במגזר היהודי. התלמידים במגזר היהודי מדווחים על יותר קורבנות לאלימות מילולית.
- במגזר הלא יהודי התלמידים הבדואים מדווחים על הרבה יותר קורבנות ברוב התחומים : אלימות פיזית חמורה, חשיפה לאיומים בנשק, הבאת נשק, חוסר בטחון בבית הספר והיעדרות מבית הספר עקב פחד. התמונה בקרב התלמידים הדרוזיים דומה יותר לזו שאצל התלמידים במגזר היהודי.

השוואה בין השנים :

- בין השנים תשנ"ט לתשס"ה יש ירידה מובהקת ולא גדולה באלימות מתונה (מ-62.6% בתשנ"ט ל-56.1% בתשס"ה, ירידה יחסית של 10.4%) ובאלימות מילולית (מ-82.3% ל-77.4% בתשס"ה, ירידה יחסית של 6.0%). כמו כן יש ירידה מובהקת בדיווחים על הבאת נשק קר וחם.
- הירידות התרחשו רובן ככולן במגזר היהודי ; במגזר הלא יהודי הדיווחים היו יציבים.
- לא חלו שינויים משמעותיים ברמות של אלימות קשה ושל הטרדה מינית.
- התלמידים היהודים חשים שיפור במצב האלימות בהשוואה לשנה הקודמת : יש הרבה יותר תלמידים שמרגישים שיש פחות אלימות (46.0%) מאשר תלמידים החושבים שיש יותר אלימות (22.9%). אולם, במגזר הלא יהודי יש יותר תלמידים מאשר במגזר היהודי המעריכים שהשנה יש יותר אלימות בהשוואה לשנה שעברה – 34.9% לעומת 22.9% במגזר היהודי.
- למרות הירידות בשיעורי התלמידים הנחשפים לאלימות מתונה, יש הכפלה בתחושות של חוסר הביטחון של תלמידים יהודים ולא יהודים בין השנים תשס"ב ותשס"ה – מ-11.3% ל-23.4%.

תמצית מנהלים

ב

סקר אלימות תשס"ה

בבנישתי, חורי-כסאברי ואסטור

ב. אלימות צוות כלפי תלמידים

- האלימות השכיחה יותר מצד הצוות היא זו של פגיעה מילולית רגשית (33.3%), אך גם פגיעה פיזית היא שכיחה (21.5%). הטרדה מינית הייתה פחות שכיחה.
- באופן כללי יש דמיון ברמות הדיווח בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים, וירידה בחטיבות העליונות, בעיקר בכל האמור לפגיעה פיזית. הבנים מדווחים על קורבנות רבה יותר בכל תחומי הקורבנות לאלימות צוות.
- התופעה הבולטת ביותר בתחום זה הם שיעורי הפגיעה הפיזית של צוות בתלמידים במגזר הלא יהודי, ובמיוחד בקרב התלמידים הבדואים (43.8%).
- בבתי הספר היסודיים בפיקוח הממלכתי דתי יש שיעורים גבוהים יותר מאשר בפיקוח הממלכתי.
- בהשוואה בין השנים נראה שיש יציבות בתופעה זו.

ג. אלימות תלמידים כלפי הצוות

- אחד מכל חמישה תלמידים דיווח שהפנה התנהגות אלימה כלפי מורה בחודש האחרון. רוב הדיווחים הם על קללות ועלבונות שהופנו כלפי המורה (14.6%), אך היו גם דיווחים על אימים (5.4%), דחיפות (5.3%) ופגיעה פיזית אחרת (3.0%). כ-7% מהתלמידים בחטיבות הביניים והעליונות מדווחים שפגעו ברכושו של מורה.
- תלמידי חטיבות הביניים דיווחו על השיעורים הגבוהים ביותר בהשוואה לתלמידי החטיבות העליונות והיסודי.
- בלטו שיעורי הדיווח הגבוהים על פגיעה במורה בקרב התלמידים הבדואים (32.0%).
- בהשוואה בין השנים, נמצא שבבתי הספר היסודיים במגזר היהודי הייתה עלייה גדולה מ-0.9% בתשס"ב ל-5.9% מהתלמידים שדיווחו שבמהלך החודש האחרון איימו על מורה שיפגעו בה, ובמגזר הלא יהודי הייתה עלייה ניכרת בקללות כלפי מורים בבתי הספר היסודיים (20.3% בתשס"ה לעומת 8.8% מהתלמידים בתשס"ב).

ד. התמודדות עם אלימות ואקלים בית ספרי

- אחד מכל חמישה תלמידים מעריך שהמנהל מטפל בצורה לא טובה, או מאוד לא טובה בנושא האלימות.
- יש נטייה מסוימת להערכה פחות חיובית עם העלייה בגיל. הבנים נטו להעריך את התפקוד של המנהל והמחנכת בצורה פחות חיובית מהבנות. בתוך המגזר הלא-יהודי בולטות ההערכות הנמוכות של תלמידים בדואים.
- קרוב למחצית (48.1%) מהתלמידים מציינים שהמורים מגיבים בצורה נאותה בעת התרחשות אירוע אליים בחצר בית הספר לעומת 22.1%, שצינו שהמורים מגיבים בצורה לא נאותה.
- כ-70% מהתלמידים חושבים שבבית ספרם התמודדות עם אלימות טובה.

- תלמידים יהודים תופסים את התמודדות בית ספר עם אלימות בצורה טובה יותר מתלמידים לא יהודים. כאשר ההערכות של התלמידים הבדואים הן נמוכות במידה ניכרת משל עמיתיהם בבתי ספר לא-יהודיים שאינם בדואים.
- כשליש מהתלמידים חושבים שהמורים אינם תומכים בתלמידים.
- כמחצית מהתלמידים מסכימים שמשתפים אותם בקבלת החלטות בבית הספר.
- יותר מרבע מהתלמידים (26.8%) אינם מרגישים שייכות לבית ספרם. בתוך המגזר הלא יהודי תלמידים בדואים מדווחים על הרמה הנמוכה ביותר של תחושת שייכות לבית הספר.
- התמודדות טובה של המנהל והצוות עם האלימות ותגובות רצויות של תלמידים כשמתרחשים אירועי אלימות בבית הספר הם מנבאים חזקים מאוד לרמות נמוכות של אלימות.

זווית הראייה של המנהלים

חלק זה מציג את הממצאים מזווית הראייה של המנהלים שבתי-הספר שלהם השתתפו במחקר. המדגם כלל 413 מנהלים אשר השיבו לשאלון. שיעור ההשבה היה 83.6%.

אלימות בין תלמידים, מורים והורים

- סוג האלימות בין תלמידים שדווח כשכיח ביותר ע"י המנהלים הינה האלימות המילולית (81.2%). גם הפגיעה הפיזית המתונה דווחה כשכיחה מאד בקרב התלמידים (52.4%). האלימות המינית התגלתה כשכיחה פחות (31.1%). פחות אלימות דווחה בבתי ספר יסודיים.
- מנהלי בתי הספר בפיקוח הממלכתי במגזר היהודי מדווחים על שיעורים גבוהים יותר לגבי כל הסוגים השונים של אלימות שנבחנו במחקר, בהשוואה למנהלים מן המגזר הלא יהודי ובפיקוח הממלכתי-דתי. בהשוואה בין השנים של דיווחי המנהלים על אלימות בין תלמידים, לא ניתן למצוא הבדלים עקביים.
- כ- 15% מהמנהלים דיווחו שתלמיד איים מילולית על מורה, 1.6% מהמנהלים דיווחו שתלמיד חתך או פצע מורה לפחות פעם אחת בחודש האחרון. בהשוואה בין השנים המנהלים רואים ירידה באלימות כלפי מורים.
- מנהלים מן המגזר הלא יהודי מדווחים בעקביות על שיעורים גבוהים יותר של מעורבות של הורים באלימות בבית ספרם. בהשוואה בין השנים, לא ניתן למצוא מגמה עקבית. עם זאת, ניתן לראות עלייה משמעותית באיום של הורה על אחד מאנשי הצוות בין שנת תשנ"ט (12.1%) לתשס"ה (20.1%).
- כמחצית מהמנהלים דיווחו על העלבונות, קללות או השפלות מילוליות של מורים נגד תלמידים. בנוסף, דיווחו 13.4% מן המנהלים כי מורה בבית ספרם נתן סטירה, צביטה או דחיפה לתלמיד לפחות פעם אחת בחודש האחרון.
- מנהלים מהמגזר הלא יהודי ומהפיקוח הממלכתי-דתי מדווחים על שיעורים גבוהים יותר של אלימות מצד מורים.

הערכת חומרת הבעיה

- כרבע מהמנהלים סבורים שהאלימות כלל אינה בעיה או בעיה קטנה מאוד, כאשר רק מספר קטן יחסית של מנהלים (6.7%) מעריכים שבבית-הספר שלהם האלימות היא בעיה גדולה או גדולה מאוד. לא נמצאו הבדלים עקביים בין השנים.

מדיניות ותפקוד בית-הספר בתחום האלימות

- התפיסה של המנהלים את מדיניות בית-הספר ואכיפתה היא חיובית מאוד. למשל, כמעט כל המנהלים מסכימים או מסכימים מאוד שיש בבית הספר חוקים ברורים וידועים לתלמידים ולמורים באשר לכללי התנהגות ומשמעת. רק כ-10% מהמנהלים אמרו שהם מרגישים חסרי אונים בהתמודדות עם אלימות.
- קרוב לשני שלישי מהמנהלים אומרים שהמגבלות, שמשדר החינוך מטיל על העונשים והאמצעים שהם יכולים להפעיל, פוגמות ביעילות הטיפול שלהם באלימות. למעלה משליש חושבים שרוב המורים נוטים להתעלם מאלימות ברמה נמוכה.
- כמעט כל המנהלים דיברו בפני קבוצת תלמידים בבית ספרם על נושא האלימות בבית הספר, רובם גם התייעצו עם צוות המורים כיצד למנוע אלימות. כמעט כל המנהלים השעו תלמידים וכרבע הביאו לכך שתלמיד אלים יועבר מבית הספר שלהם והזמינו משטרה בשנה האחרונה.

יחסי גומלין עם גורמים רלבנטיים לטיפול באלימות

- רוב המנהלים מדווחים על מעורבות חיובית של **ההורים** בכל הנוגע להתמודדות עם בעיית האלימות, אך על תרומה נמוכה להתמודדות עם אלימות.
- שיעור גבוה של מנהלים חושבים שאנשי **המערך המסייע** משתפים אתם פעולה די הרבה או הרבה מאוד (73.5%) ושיש להם הידע והכישורים המתאימים לסייע בנושא זה (60.8%). אולם רק כמחצית חושבים שהם מקדישים את הזמן הנחוץ לטיפול בנושא. ההערכות של המנהלים במגזר הלא יהודי הן נמוכות באופן עקבי מאלו של המנהלים במגזר היהודי.
- הערכות המנהלים באשר לתרומתם ולמעורבותם של **מנהל האגף או מנהל מחלקת החינוך ברשות המקומית** הן נמוכות למדי. למשל, רק כ-13% מעריכים, שגורם זה תורם להתמודדות שלהם די הרבה או הרבה מאוד.
- מצד אחד מרבית המנהלים סבורים ש**גורמי הפיקוח במשרד החינוך** מודעים לחשיבות הנושא ומבינים את הצרכים החינוכיים של בית-הספר ושאינם פוגעים בסמכותם החינוכית. עם זאת, רבים מהמנהלים סבורים ש**גורמי הפיקוח** אינם מקצים את המשאבים הנדרשים ואינם תורמים הרבה להתמודדות עם אלימות.
- שלישי מהמנהלים מעריכים שהמשטרה מבינה את הצרכים החינוכיים של בית הספר ונענית ביעילות לפניות שלהם די הרבה או הרבה מאוד. כחמישית מעריכים שהמשטרה תורמת באופן משמעותי להתמודדות שלהם עם בעיית האלימות.

הכשרה, השתלמויות

- רק כשליש מהמנהלים קיבלו הכשרה להתמודדות עם אלימות במהלך לימודיהם.

- שיעור המנהלים שהשתתפו בהשתלמות היה כמעט כפול בקרב המנהלים בפקוח הממלכתי לעומת הממלכתי דתי (65.5% לעומת 38.3%). יש עלייה בשיעור המנהלים המדווחים על השתתפות בהשתלמות. ההערכות של ההשתלמויות היו חיוביות למדי.
- המנהלים מעריכים את הצורך של הצוות בבית-הספר שלהם בהשתלמויות כגובה יותר מהצורך שלהם עצמם. שיעור הצורך גבוה יותר במגזר הלא יהודי.

זווית הראייה של המחנכים

המדגם כלל 1861 מחנכים מ- 452 בתי ספר.

אלימות בין תלמידים

- אלימות מילולית דווחה על ידי המחנכים כשכיחה ביותר (67.4% מדווחים שהתנהגות זו התרחשה לפחות פעם בשבוע בחודש האחרון), מידה רבה של אלימות מתונה (32.1%), ומידה קטנה, אך לא מבוטלת של אלימות קשה (9.5% מהמחנכים) ואלימות מינית (4.2%).
- המחנכים בחטיבות העליונות מדווחים על פחות אלימות ממחנכי היסודי וחטיבות הביניים בתחום המילולי והאלימות המתונה ויותר מהאחרים בכל האמור לאלימות מינית.
- המחנכים במגזר היהודי דיווחו על אלימות מילולית יותר מהמחנכים במגזר הלא יהודי, ואלו דיווחו על אלימות קשה ועל הטרדה מינית כמעט פי שניים יותר מאשר המחנכים היהודים. בחינוך הממלכתי מדווחים המחנכים על אלימות בכל התחומים יותר מאשר המחנכים. בתשס"ה המחנכים רואים פחות אלימות בכיתתם מאשר בשנת תשס"ב.
- כמחצית מהמחנכים מרגישים שהשנה יש פחות אלימות ופחות מ- 14% חושבים שיש יותר אלימות.
- כמחצית מהמחנכים סבורים שבבית ספרם יש בעיית אלימות שאינה קטנה. עם זאת, רק כעשירית חושבים שהבעיה גדולה או גדולה מאוד.
- כמחצית מהמחנכים חושבים שהם יודעים על רוב מעשי האלימות בכיתתם ורק 7.5% חושבים שהם יודעים רק על חלק קטן מאירועי אלימות אלה.

ביטחון אישי של מחנכים

- מעט מאוד מחנכים דיווחו על קורבנות לאלימות. האירוע שעליו דיווחו המחנכים בשכיחות הגבוהה ביותר היה קללות, לעג, השפלה או הטחת עלבון של תלמיד כלפיהם (15.5%). פחות משני אחוז דיווחו על פגיעה פיזית בהם. יש נטייה עקבית לדיווחים רבים יותר על אלימות המופנית כלפי המחנכים בהשוואה לסקר הקודם.
- כחמישית מהמחנכים מביעים דאגה כלשהי לביטחון האישי שלהם, בחטיבות הביניים, ובמגזר הבדואי יש השיעור הגבוה ביותר של מחנכים המביעים חשש כלשהו לביטחונם.
- בתשס"ה חלה עלייה בשיעור המחנכים המביעים דאגה לביטחונם האישי ובשכיחות של ההתנהגויות השונות של המחנכים שנועדו להגנה עצמית, ובעיקר הימנעות מהתערבות בקטטה.

הכשרה, הדרכה ותמיכה

- בשנת תשס"ה עלה שיעור המחנכים החשים שאין להם קשיים והם אינם זקוקים לסיוע.
- רק 28.5% מהמחנכים קיבלו הכשרה להתמודדות עם אלימות במהלך לימודיהם.
- יש עליה ניכרת בשיעור המחנכים בחטיבה העליונה המדווחים שקיבלו הכשרה (26.6% לעומת 9.2% בתשס"ב).
- כמחצית מהמחנכים מדווחים שהשתתפו בהשתלמות. ברוב קבוצות המחנכים ובעיקר בבתי הספר התיכוניים הייתה עלייה בשיעור המחנכים המדווחים על השתתפות בהשתלמות וירידה ניכרת בשיעור המחנכים המרגישים שהם זקוקים במידה רבה או רבה מאוד להשתלמות ולהכשרה.
- בהתייחסות של המחנכים לתפקוד שלהם בתחום ההתמודדות עם אלימות, יש נטייה ברורה להערכות חיוביות, אם כי יש שיעור לא מבוטל של מחנכים שאינם שותפים להערכה החיובית. למשל, נמצא שכשליש מהמחנכים מרגישים שהם משקיעים חלק גדול מדי מזמנם בטיפול באלימות.

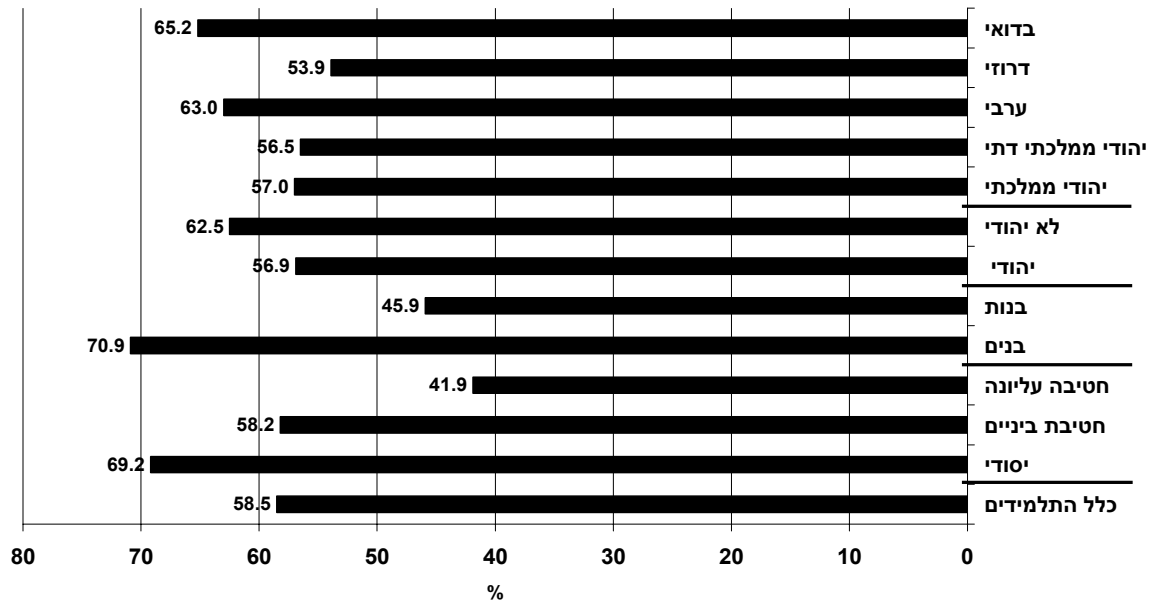
השוואה בין תלמידים, מנהלים ומחנכים

- השווינו בין התלמידים, המחנכים והמנהלים מבחינת תפיסתם את חומרת בעיית האלימות בבית ספרם. התלמידים דיווחו יותר מהאחרים על כך שהבעיה בבית ספרם היא גדולה. זאת, מלבד בבתי הספר התיכוניים ששם נמצא דמיון רב יותר בין שלושת הקבוצות.
- נמצאו מתאמים גבוהים יותר בין הערכות התלמידים ומחנכיהם את חומרת הבעיה בהשוואה למתאמים בין תלמידים ומנהלים, ובין מחנכים ומנהלים.
- המתאמים בין הדיווחים של תלמידים, מנהלים ומחנכים על אירועי אלימות בבית הספר אינם גבוהים.

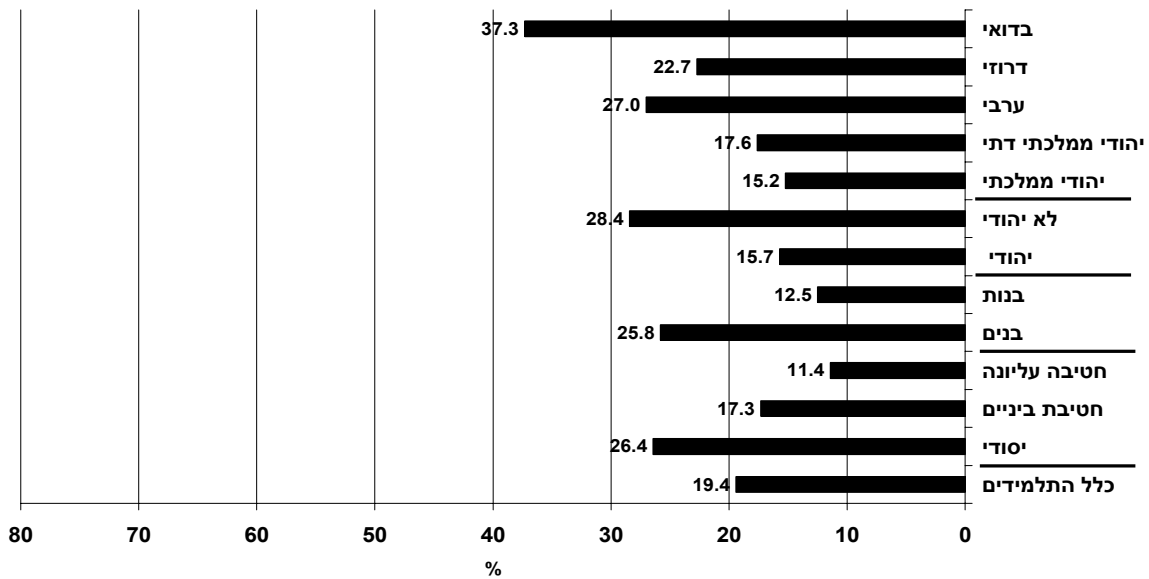
מסקנות והמלצות

החוקרים ממליצים על המשך ריכוז מאמצים במטרה למנוע אלימות ולהתמודד עמה. יש מקום לעבודה מערכתית בבית הספר כדי לקדם אקלים מונע אלימות. חשוב שעבודה זו תעצב כללי התנהגות מחייבים גם למי שרק צופים במעשי אלימות, וגם ביחס לאלימות מתונה ואלימות חברתית-עקיפה. במקביל, חיוני למקד מאמצים והתערבויות בתלמידים אלימים במיוחד ובבתי ספר שהמצב בהם קשה. יש לעשות מאמצים מיוחדים במגזר הלא יהודי, ובעיקר בבדואי. חיוני להביא להפחתה בפגיעה של צוות בתלמידים, הן פגיעה רגשית והן, בעיקר במגזר הלא יהודי, פגיעה פיזית. כמו כן, חשוב למנוע איום ופגיעה של תלמידים במורים. יש להגביר פעולות של הכשרה והדרכה של אנשי הצוות החינוכי בתחום ההתמודדות עם אלימות. החוקרים ממליצים על תמיכה רחבה במנהלים ובבתי ספר על ידי ההורים, גורמי הפיקוח של משרד החינוך ואנשי הרשות המקומית.

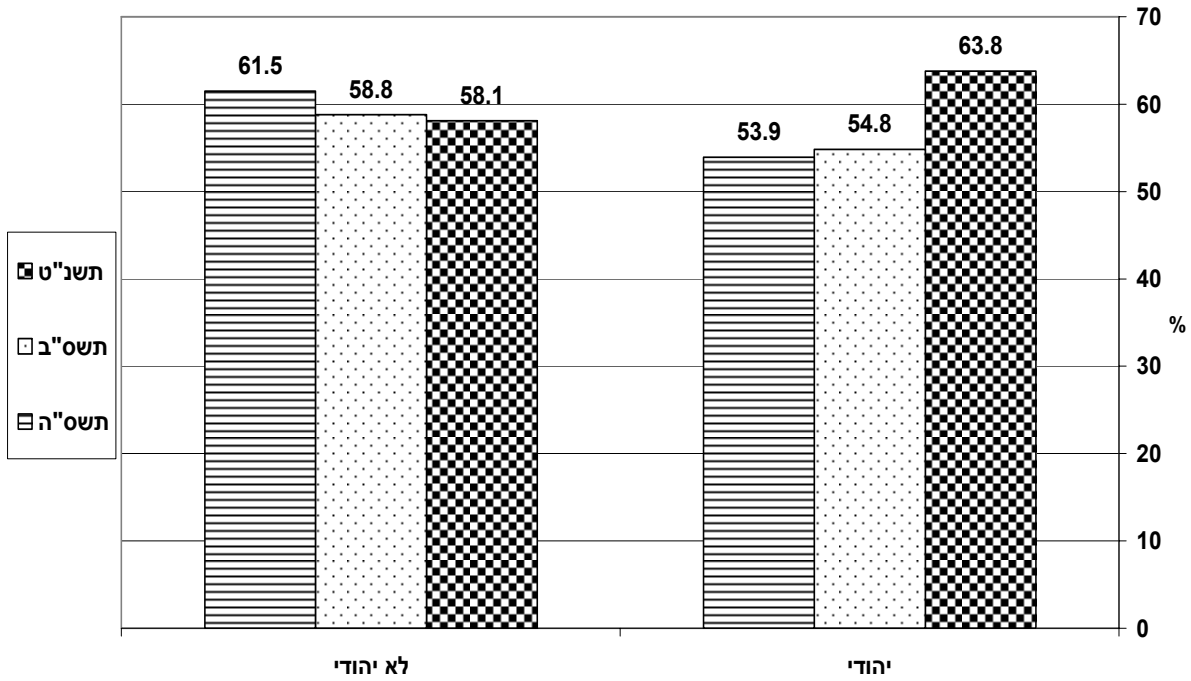
שיעורי הקורבנות לאלימות פיזית מתונה - לפי קבוצות

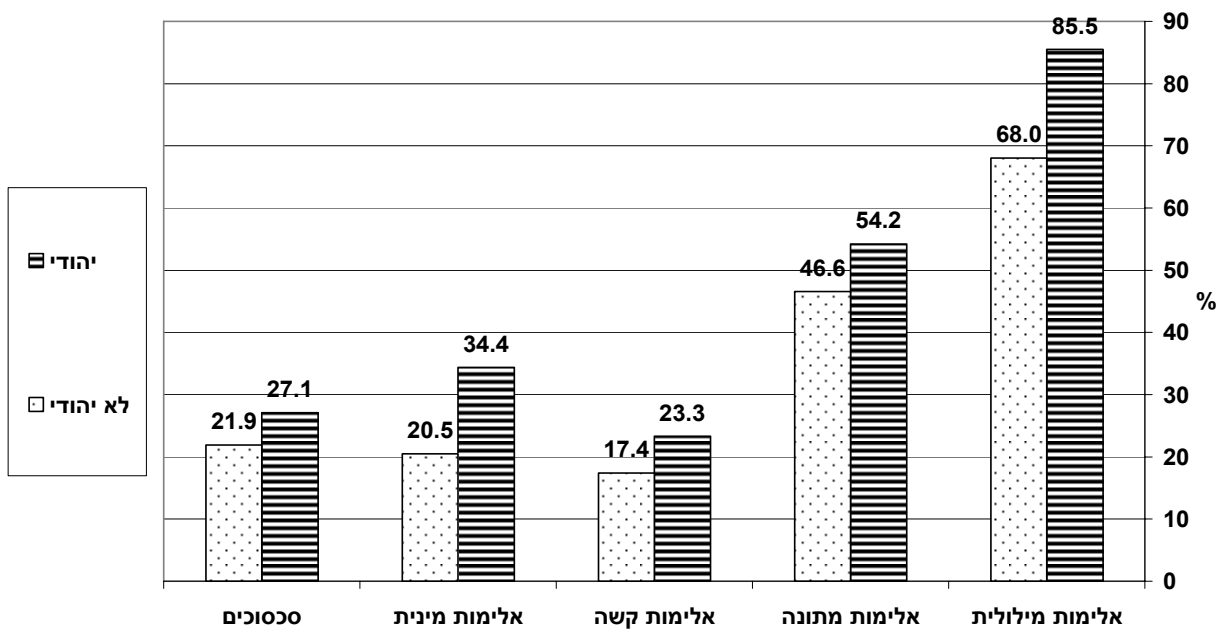
שיעורי הקורבנות לאלימות פיזית קשה - לפי קבוצות

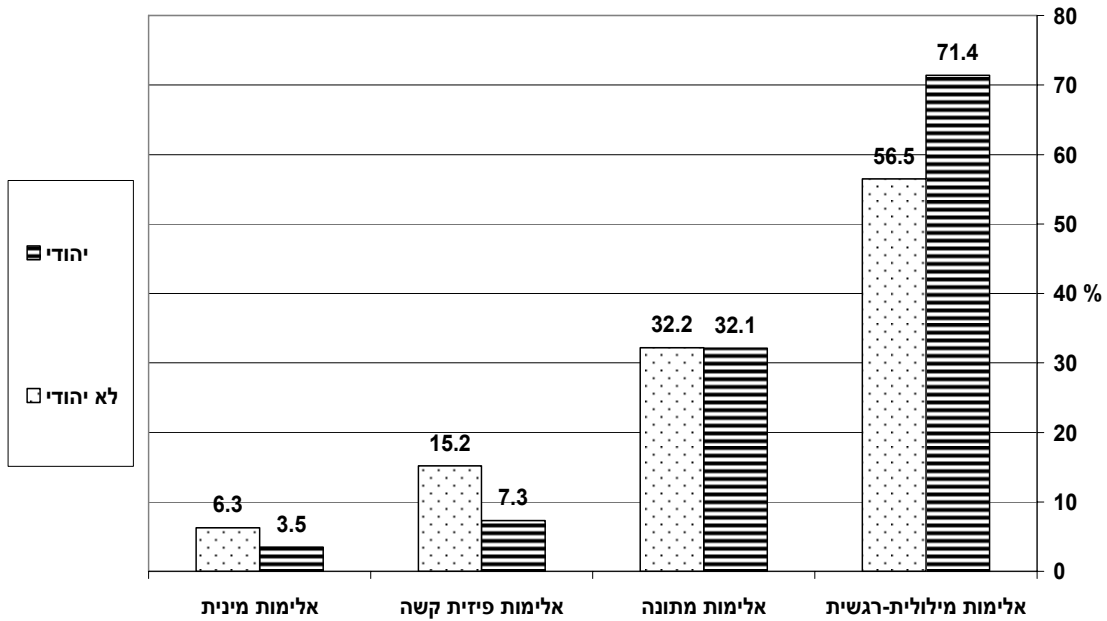
שיעור האלימות המתונה - השוואה לפי שנים ומגזר

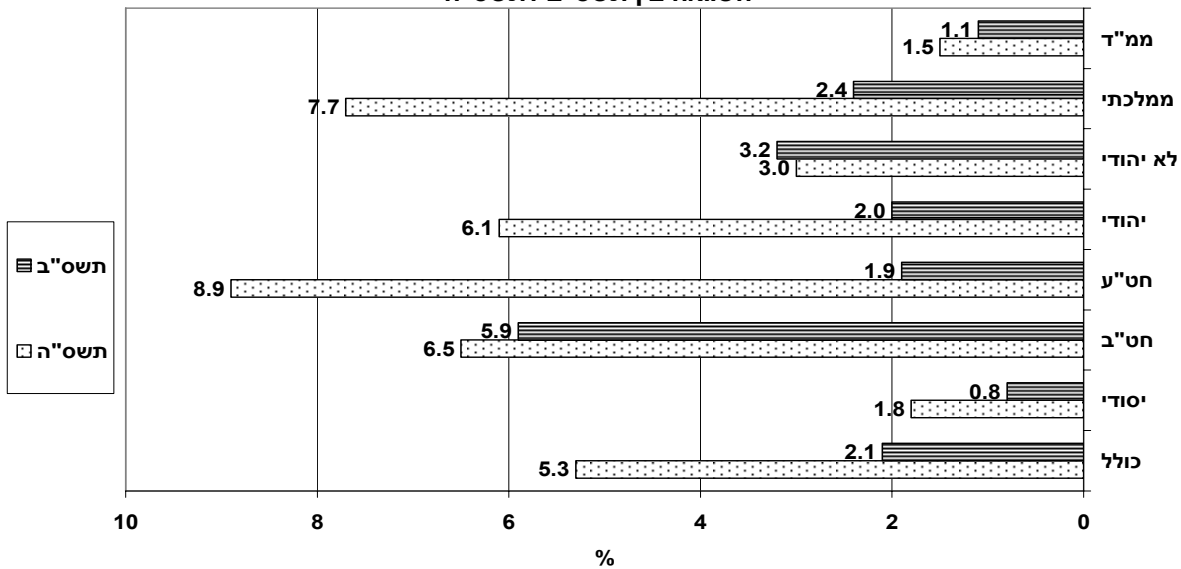
דיווח מנהלים על אלימות תלמידים - לפי מגזר

דיווח מחנכים על אלימות תלמידים בכיתתם - לפי מגזר

שיעור המחנכים שהביעו דאגה לבטחון האישי שלהם במידה בינונית או רבה - השוואה בין תשס"ב לתשס"ה

הערכת המנהלים את התרומה של כל אחד מהגורמים להתמודדות עם אלימות
('די רבה' או 'רבה מאוד')

